

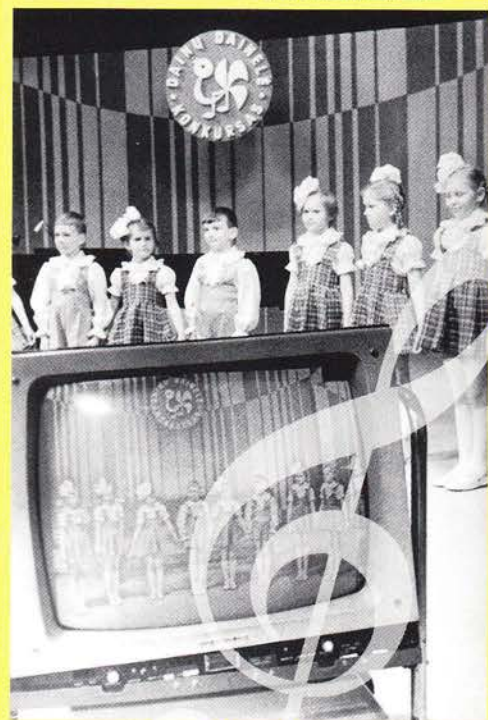

„Dainų dainele“ prisimenant

Šio konkurso pradžia buvo kukli: noras pajvairinti TV vaikų ir moksleivių muzikines laidas. Tuo metu vidurinėse mokyklose vyravo chorinis dainavimas, o ansamblinį ar solinį - retai užtikdavai. Tai buvo viena iš priežasčių atsirasti vaikų ir moksleivių konkursui. Apie panašų konkursą jau senokai mažiau, bet tik 1972 m. ryžausi apie jį pasikalbėti su RTV komiteto pirmininko pavaduotoju F.Mačiansku. Darbai pajudėjo, kai TV muzikos redakcijos vyriausiuoju redaktoriumi tapo V.Visockis. 1973 m. buvo pasiūlyta į šį darbą įsitraukti ir Švietimo ministerijai. Ji mielai sutiko, todėl greitai buvo suburta organizacinė komisija, sukurti konkurso nuostatai ir išsiuntinėti į visus švietimo skyrius.

Pirmoji konkurso žiuri, vadovaujama Konservatorijos profesoriaus Z.Paulausko, buvo žymiai atlaidesnė negu dabartinė. Ir štai kodėl. Mes bijojom vaikus, taip pat jų kolektyvų vadovus, atbaidyti nuo to gražaus noro dainuoti ir rengtis tolimesniems konkursams. Rūpėjo būsimus dainorėlius pamažu prisijaukinti taip, kaip Mažasis Princas prisijaukino savo planetoje Rožę. Ir, matyt, neapsirikom. Ne tokia jau didelė bėda, kad pirmieji respublikinio rato koncertai buvo labai ilgi. TV žiūrovai visai nepyko, o tik džiaugėsi, kad atsirado tiek daug vaikų, norinčių dainuoti. Menu, kaip mūsų žiuri narė B.Grincevičiūtė, išgirdusi nedarną ansamblį sušukdavo, - „Oi miškas, miškas!“ Bet pagalvojusi

I-asis „Dainų daineles“ konkursas TV studijoje

pridurdavo: „Nieko, nieko, tegu tik jie dainuoja“. Taip mes juos ilgam prisijaukinom.

Pati įspūdingiausia šventė, žinoma, Laureatų koncertas Operos teatre. Bet tai, kas vykdavo pasibaigus koncertui, dainininkams atsipalaidavus nuo įtampos ir nerimo, būdavo nuostabiai gražu ir gera. Po koncerto išėję į teatro aikštę jie neskubėjo namo. Jie dainavo. Ir dar kaip! Vieni užtraukia visiems žinomą dainą, kiti, susikibę rankomis, įsijungia į ją, ratas ir dainų skaičius didėja, į dainavimo džiaugsmą įtraukia ir visą žiuri, atėjusius jų pasiklausyti praeivius. Jų jauna, galinga daina vakaro tyloje aidų po mūsų senąjį Vilnių. Tą nuostabų dainų proveržį dar ir dabar prisimenu, nors „Dainų dainelės“ nerengiu jau vienuolika metų. Pirmieji „Dainų dainelės“ rengėjai dabar gali tik stebėtis išaugusiu konkurso meniniu lygiu bei pasidžiaugti jo ilgaamžiškumu. Ir dar tuo, kad didelis dainininkų, jų mokytojų būrys puoselėja tokią masinę muzikinę kultūrą. Jie ugdo ne tik dainininkus, bet ir žmones. Manau, tai viena iš reikšmingiausių konkurso prasių.

Pirmojo ir vėlesniųjų konkursų „Dainų dainelė“ organizatorė ir redaktorė **Aldona ŠIMAITYTĖ**

Konkurso sumanytoja redaktorė A. Šimaitytė.
Pirmieji vedėjai: Ramunė Marcinkevičiūtė, Artūras Medonis.
Režisierė Judita Ušinskaitė.

... Keistoj ramybėj krito didelės, gležnos snaigės ir tirpo rudame šlaite. Bet pirmieji varnėnai tupinėjo nė kiek nesutrikę - apvalios galvelės čiulbėjo, dairėsi, lyg džiūgavo po skrydžio. „Sveiki sugrįžę, ištikimieji klajūnai,“ - ketinau tarti jiems pro aklina langą lyg diktorius balsas, sveikinantis ir visus, ir kiekvieną. Mano širdį sušildė tie narsūs, maži paukšteliai, vis grįžtantys giedot į gimtinę. Jų balsai žadino nenutolstantį ir nesibaigiantį žmogiškojo bendrumo stebuklą, grąžino į tyro džiaugsmo erdvę. Paraleliai iš televizoriaus pasklido švarūs, tikri vaikų balsai. Tai su ankstyvu pavasariu prasidėjo 15-oji „Dainų dainelė“ Lietuvoje. Regėjos, kad pasauly nieko nėra įstabesnio už dainuojančio vaiko veidą.

Kartais pati nesuprantu, kaip, kodėl, po tiek metų, lyg gražiausia manojo gyvenimo atkarpa, atmintį vis išskyla pirmasis Lietuvos „Dainų dainelės“ pasirodymas, kurį vadinu ir švente, ir stebuklu. Numanau, kad šokiuruosiu, gal net prajuokinsiu moderniuosius skeptikus bei pragmatikus, pasisakydama, kad džiaugsmo pojūtį ir šventinį pakilumą tada man suteikė Darbas. Tuo metu, vos pusmetį apsilusios Lietuvos televizijos muzikos redakcijoje, man patikėjo pirmojo respublikinio vaikų ir moksleivių konkurso transliacijos režisierės pareigas. Tai buvo 1974 m. pavasaris. Beatodairiškai (taip gali tik jaunystė) panirau į visa, kas buvo nauja, nepatirta. Su redaktore Aldona Šimaityte ir dailininke šviesaus atminimo Nijole Jatulyte kūrėme konkurso emblemą, ruošėme koncertų vaizdinį apipavidalinimą, iš lietuvių liaudies dainos „Dainų dainelė“ parinkome šaukinį, tapusį ir renginio pavadinimu.

Pirmojo konkurso „Dainų dainelė“ režisierė Judita Ušinskaitė

Neatsimenu, o ir neskaičiavau, kiek sekmadienių praleidau televizijoje, kai nuo ryto pastatą užliedavo skardūs jaunųjų dainorėlių balsai. Jie atkeldavo iš miestų ir kaimų, iš atokiausių kampelių. Visi pasirodymai anuomet buvo filmuojami čia, TV studijoje. Nuo įtampos kartais raibdavo akyse, bet nuovargio nejaučiau. Priešingai, emocinė ir estetinė tų laidų įtaiga vis dažniau vertė galvoti, kad taip pagerbdami dainuojančią kartą, tarsi artėjame prie kitos, gilesnės ir platesnės gyvenimo prasmės, tartum pasitinkam maironiškąją Jaunąją Lietuvą. Šiandien akivaizdu! Neklydau.

Ypač visus žavėjo mažutėliai mūsų darželinukai, tikros pavasario gėlės! Jų nuoširdūs balseliai, strazdanotos nosytės ir nuostabos, džiaugsmo kupinos akys man taip patiko, jog stengiausi kiekvieną parodyti stambiu planu, kad visi galėtų grožėtis. Gal taip mokė manasis motinystės jausmas. O gal tai buvo sąmoninis sėkmės linkėjimas kūrybos kely. - buvau tik ką išėjusi iš Kauno muzikinio teatro, ten palikus neišsipildžiusias svajones, nesudainuotas partijas, nesuvaldintus vaidmenis... Nežinau. Bet vieną sekmadienį, filmuojant šverpluotus burnytes, taurios iliuzijos vos nebuvo išblaškytos. Išsigandęs budintis režisierius pranešė, kad į pultą skambino TV komiteto pirmininkas Jonas Januitis ir nedviprasmiškai replikavo: „Iš tiesų, ar čia koks Sopotas?!" Kolegos sutriko. Jau svarstė, kaip bus susidorota su manimi pirmadienio posėdyje. O aš ir toliau džiuginau portretiniais kadrais, nes tai, ką darėm, man tada atrodė teisingiausia ir nuostabiausia. Nors dariau galbūt paskutinį kartą.

I-asis konkursas vyko TV studijoje 1974 m.

Beje, baimės akys tąsyk pasirodė net per didelės. Pirmadienį nieko baisaus neatsitiko. Jei pirmininkas ir nebuvo supykęs, tai į mano „sąmojingą klaidą“, matyt numojo ranka, prisiminęs, kad režisierė ne taip seniai buvo TV debiutavusi jauna aktorė. Taip ir transliavau, labiau pasikliaudama intuicija, pasitikėdama savo jausmais ir skoniu, nes dar nežinojau nei visų profesionalizmo kanonų, nei stereotipų, nesilanksčiau prieš tada dar nepažintą „visą pasaulį“. Komanda buvo ne tik darni ir darbšti, bet profesionali ir maloni. Ligi šiol nepamirštu puikių operatorių, dabar jau šviesaus atminimo, Jono Botyriaus, Gintauto Dapkaus, Jurgio Vaitulevičiaus; režisieriaus asistentų Natalijos Strazdienės, Zitos Bružienės.

Ruošdamasi transliacijai vis sukau galvą, kaip pasiegti, kad konkursas būtų ne tik pasirodymas, ne tik varžybos, bet ir džiugi šventė visiems vaikams. Neabejojau, kad tokį konkursą turėtų vesti ir patys vaikai. Mergaitę sutikau aktorės Valės Karalienės vadovaujamoje Profsajungos vaikų dramos studijoje. Tai buvo poeto dukra Ramunė Marcinkevičiūtė. Dabar ji teatro kritikė, menotyrininkė, Muzikos akademijos docentė. Moksleivį Artūrą Medonį pasiūlė Švietimo ministerijos atstovas, rūpestingai globojęs konkursą „Dainų dainelė“ Antanas Gradeckas. Dabar Artūras Medonis yra matematikas.

Praėjo beveik 30 metų. TV ekrane 15-oji „Dainų dainelė“. Vėl kiti veidai. Naiviai išmintingi, drovūs ir drąsūs, nerūpestingai giedri. Visi tokie gražūs, tokie nuostabūs, jaučiantys muzikos ir laiko dvasią. Tokie talentingi! Matyti, kad daug

Koncerto repeticiją B. Dvariono muzikos mokykloje stebi ir jos vedėjai - Angelė Kiliuvienė ir Laimutis Sėdžius, 1978 m.

Vaida Genytė džiaugiasi tapusi laureate. 1980 m.

dirbta ir tikslingai ieškota. Išaugęs mokytojų profesionalumas. Ir „Dainų dainelė“ tokia šventiška! Laisvoje Lietuvoje ir laisvesnį repertuarą dainuojantys vaikai! Žvelgiu į juos kaip į žmogaus harmonijos paliudijimą, kaip į Atgaivą, kaip į galimybę atsiplėšti nuo darnaus pasaulio vaizdų. Ir visai nesvarbu prizai, įvertinimai, užimtos vietos. Gal jų apskritai nereikėtų. Svarbiau kita - „Dainų dainelėje“ visi pradeda ruoštis skrydžiui, mokosi pajusti šventę po darbo ir pakilti aukštai. O tada, kaip ir paukščiai, suranda savąjį kelią!

Su pagarba *Judita UŠINSKAITĖ*
1974 m. režisierė

... Man teko filmuoti pirmąją „Dainų dainelę“. Tada TV kameros buvo didžiulės, lempinės, su stovu sverdavo apie 150 kg. Norint priartinti arba atitolinti rodomą vaizdą, tekdavo paėmus už rankenų kaktą įremti į vaizdo iešiklį ir stumti pirmyn arba traukti atgal visą kamerą. Pačios kameros buvo nejautrios šviesai, todėl reikėdavo labai apšviesti, o ir vaikučių susirinkdavo į studiją apie pusantro šimto. Kiekvienas koncertas trukdavo dvi valandas su dešimties minučių pertrauka. Studijoje įkaisdavo labiau nei kaitrią vasarą Palangos pliažę. Aš ir daugiausia dirbė konkurse mano kolegės J.Šemeta, J.Gurskas, A.Paulauskas, A.Barkus pradėdavome filmuoti su švarkais, paskui likdavome su baltiniais, o koncertą baigdavome su marškinėliais ir visi nuo galvos iki kojų šlapi nuo prakaito...

Operatorius Zigmas GRUŽINSKAS

Pats solidžiausias konkursas

Kas antrą pavasarį Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija su Švietimo ir mokslo ministerija pasirašo sutartį organizuoti Lietuvos vaikų ir moksleivių festivalį - konkursą „Dainų dainelė“. Penkioliktą kartą pavasaris pabudo jaunųjų dainininkų pažadintas. 1974 m. tuometiniai darbuotojai - TV redaktorė Aldona Šimaitytė ir Švietimo ministerijos darbuotojas Antanas Gradeckas - TV studijon sukvietė dainorėlius į renginį, kurio idėja, kūrybiniai sumanymai neužgeso iki šiandien. Pavadinimą šiai programai pasiūlė Aldonos kolegė, TV redaktorė Ina Drąsutienė - „Dainų dainelė“! Geriausia, didžiausia, pagrindinė! Pirmąjį konkursą transliavo režisierė Judita Ušinskaitė. Nežinome, kiek tuomet dalyvavo konkursantų. Pastaraisiais metais festivaliui - konkursui ruošiasi apie 20000 dainorėlių, o į konkursą jų patenka apie 1500. Laureatais skelbiama iki 200 vaikų. Tai masiškiausias, unikaliausias šalies renginys, trunkantis jau 28-tus metus! Jis nuolat keičiasi, pildosi. Anksčiau buvo privalomos tarybinės, vėliau lietuvių liaudies dainos, o dabar galima dainuoti ir kitų tautų liaudies dainas. Pageidautina, kad dainininkams patys moksleiviai pritartų fortepijonu ar instrumentiniu ansambliu. Iki 1988 m. baigiantis Laureatų koncertui visi dalyviai ir žiūrovai sustodavo bendrai dainai „Te visad šviečia saulė“, vėliau kompozitoriai buvo skatinami sukurti konkursui po naują dainą. 1992 m.

specialiai „Dainų dainelėi“ parašyta J. Cechanovičiaus ir St. Žilibino „Lietuva, dainų šalis“ išsyk pasklido po Dainų šventes, kitus renginius. Po kelerių metų organizatoriai nutarė nebeeksperimentuoti naujomis dainomis ir paskelbti „Lietuva, dainų šalis“ savo himnu, tradicine finaline konkurso daina, kurią jau moka visa Lietuva.

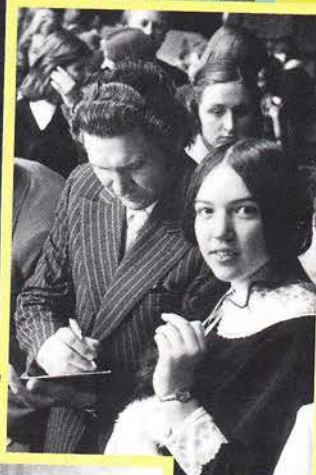
Į 1992 m. vykusį „Dainų dainelės“ konkursą pakviesti ir užsienio lietuvių vaikai. Pirmąją užsienietę laureatę tapo Čikagos K. Donelaičio liuanistinės mokyklos auklėtinė Janina Adickaitė. Užsienio lietuvių dalyvavimas konkurse tapo gražia tradicija, tačiau dėl finansinių ir kitokių problemų 2000 m. užsienio lietuvių vaikai į konkursą nebeatvyko.

Pagrindinis TV konkurso „Dainų dainelė“ rėmėjas - AB „Kraft foods Lietuva“. Firma visiems „Dainų dainelės“ dalyviams įteikia saldžias dovanas. Ši bendrovė, anksčiau vadinta Kauno konditerijos fabriku, su „Dainų dainele“ bendrauja nuo pat pradžios (1974 m), remia ir skatina dainuojančius vaikus.

Iš „Dainų dainelės“ laureatų išaugo žymūs Lietuvos solistai Judita Leitaite, Gintarė Skėrytė, Vytautas Juozapaitis, Sigutė Trimakaitė, Martynas Puchovičius, Nerijus Petrokas tapo operų statytoju, daugelio žiūrovų atmintyje išliko daugkartinės laureatės Vaida Genytė, Aurelija Čižauskaitė, visi prisimena vedėjas Angelę Kiliuvienę ir aktorių Laimutį Sėdžių. Pirmuosius konkurso laureatus atidžiai stebėjo ir skatino vertinimo komisijos pirmininkas, žymus Lietuvos vokalo pedagogas, profesorius Zenonas Paulauskas, jį pakeitė ir

Pirmosios „Dainų dainelės“ laureatė Gintarė Skėrytė. Šiaulių XII-oji vid. mokykla. Mokytojas: Juozas Lygutas

„Sugrįžti be autografo - nesąmonė“, sako Judita Leitaite, 1976 m.

Lietuvos baritono Vytauto Juozapaitio pirmoji scena B. Dvariono muzikos mokyklėje, 1980 m.

daug metų žiuri pirmininkavo chorvedys Arvydas Girdzijauskas, pastarąsias „Dainų dainelės“ stebi komisija, vadovaujama Muzikos akademijos Dainavimo katedros vedėjo, profesoriaus Vladimiro Prudnikovo.

1982 m. TV redaktorei A. Šimaitytei, režisierėi D. Bičiūnaitei, Švietimo ministerijos inspektoriui A. Gradeckui ir Vertinimo komisijos pirmininkui prof. Z. Paulauskui paskirtas Valstybinis apdovanojimas.

Gimė idėja renginio scenografiją patikėti patiems vaikams. Tai buvo labai vykęs eksperimentas: Lietuvos vaikų ir jaunimo centre bei Nacionaliniame operos ir baleto teatre scenas puošė Nacionalinės M.K.Čiurlionio menų mokyklos jaunųjų dailininkų darbai, o atsiųsti vaikų piešiniai tema „Mano Dainų dainelė“ puošė Operos ir baleto teatro fojė per Laureatų koncertą. Vėliau jie buvo padovanoti Nacionalinei M.Mažvydo bibliotekai. Šios tradicijos tęsiamos ir šiandien. 2002 m. konkurso dekoracijas kūrė Jūratės Stauskaitės vaikų ir jaunimo dailės mokykla.

1998 metai. Kokie jie buvo turtingi ir turiningi „Dainų dainelėi“! Ji pati išsiruošė pas vaikus į Lietuvos miestus. Didelė TV transliacijos grupė - organizatoriai ir technikai - vyko į Kauną, Panevėžį, Klaipėdą, Alytų, Mažeikius. Tai buvo tiesiog „Dainų dainelės“ šventės tuose miestuose ir truko visą savaitgalį. Tik susisukti dekoracijas ir kelionėn! Po to LRT, įklimpusi į skolas, nebegalėjo pakelti finansinės naštos ir 2000 m. konkursas grįžo į jaukius ir patogius Lietuvos vaikų ir jaunimo centro rūmus.

Šiomet „Dainų dainelė“ pirmą kartą skardena naujame tūkstantmetyje! Keičiasi repertuaras, auga nauja pedagogų karta, kuri kitaip dirba su vaikais, kitokias jiems parenka daineles ar net specialiai jas kuria. O vaikai visada artistiški, talentingi ir mieli. Konkursas išlaiko akademinio dainavimo tradicijas, niekada nenaudojo ir nenaudos garso įrašų. Tas rezultatas, kurį LTV žiūrovai, koncertų salių publika mato ir girdi, yra pats natūraliausias ir brangiausias pedagogo nuoseklaus ir įtempto darbo su solistu ar ansambliu vaisius. Todėl taip pakylėtai, iki gaudumo gera, kai tie geriausi iš geriausių užkopia į Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro didžiąją sceną ir su LRT lengvosios muzikos orkestru atlieka Dainą.

Nepaminėta liko daugybė žmonių, dirbusių vertinimo komisijoje, rengusių ir filmavusių konkursą. Didelis jų nuopelnas, kad ir šiandien džiaugiamės turėdami visų mylimą „Dainų dainelę“.

2000 ir 2002 metų LTV konkurso „Dainų dainelė“ projekto vadovė Irena DIDŽIULIENĖ

*„Dainų dainelė“, mano vyturėli,
Per gimtą žemę mus visur lydėk,
Čiulbėk, plasnoki į padangės mėlį,
Dainų dainom per Lietuvą skambėk!*

Džiugu regėti tą balsingąją Lietuvos paukštę, jau penkioliktą kartą tiesiančią skrydžiui sparnus. Kiek daug padaryta, kiek daug nuveikta mūsų muzikinės lietuviškos kultūros baruose. Sunku būtų šiandien surasti Lietuvoje muzikinę instituciją, sceną, kurion nebūtų atėjusių dainorėlių iš „Dainų dainelės“ žemės.

Džiugu, jog Lietuva turi pasaulinio masto renginį. Privalome juo didžiuotis, jį populiarinti, skleisti visomis išgalėmis. To už mus niekas nepadarys.

Aukšto skrydžio ir tolimų kelių tau, balsingoji Lietuvos laukų ir padangių paukštė!

Su pagarba
Stasys ŽLIBINAS

...Nesame likimo ir istorijos išlepinta, linksmo būdo tauta, bet mėgstame dainuoti. Nesame aksominio Apeninų klimato išpuoselėtų balsų kraštas, bet turime puikių dainininkų. Nuo širdingo jausmo persunktos dzūkų monodijos, daugiabalsių chorinių dainų, iki šiuolaikinės operos - toks mūsų dainininkų repertuaras.

Konkursas „Dainų dainelė“ atveria kelius jauniems dainorėliams į didįjį vokalinio meno pasaulį.

Lietuvos muzikos akademijos rektorius, profesorius Juozas ANTANAVIČIUS;
LMA Dainavimo k-os vedėjas, profesorius Vladimiras PRUDNIKOVAS

